

Bruxelles, den 27.2.2019
COM(2019) 152 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

**statusrapporten om gennemførelsen af Rådets henstilling af 20. september 2016 om
oprettelse af nationale produktivitetsråd**

1. INDLEDNING OG DE VIGTIGSTE RESULTATER

Politikker til fremme af vækst i produktiviteten og forbedret konkurrenceevne er en prioritet for medlemsstaterne, EU og navnlig euroområdet. De seneste mange årtier har væksten i produktiviteten været nedadgående, og den oplevede et yderligere dyk efter den økonomiske og finansielle krise. Derudover har forskellige tendenser i inden for konkurrenceevne og produktivitet i euroområdet forud for krisen bidraget til en akkumulering af makroøkonomiske ubalancer. Afhjælpningen heraf har vist sig at være en både langvarig og dyr proces. Den nationale produktivitet er en central drivkraft for velstand og øget indkomst, så disse tendenser påvirker i høj grad den økonomiske velfærd og indkomstforskellene samt Den Økonomiske og Monetære Unions gnidningsfrie funktionsmåde.

Der er sket fremskridt på området, men der skal stadig gøres meget for at styrke euroområdets økonomiske robusthed og Unionen, så den kan håndtere langsigtede udfordringer, herunder den aldrende befolkning, globaliseringen og de teknologiske forandringer. Der er brug for en politisk indsats i medlemsstaterne og på EU-plan som helhed. I den årlige vækstundersøgelse og henstillingerne om euroområdet anføres den forbedrede produktivitet som et fokusområde.¹ Der er ydet mere støtte til strukturreformernes gennemførelse i løbet af Det europæiske semester. Unionen arbejder desuden på at sætte skub i investeringerne, forbedre de lovgivningsmæssige rammer og gennemføre det indre marked, det digitale indre marked, kapitalmarkedsunionen, bankunionen og energiunionen. De fremskridt, der er opnået med reformerne i medlemsstaterne, er dog uensartede og samlet set for langsomme.

Det er udfordrende at udforme og gennemføre produktivitetsforbedrende politikker, og det kræver et stærkt nationalt ejerskab. Disse politikker bør tage udgangspunkt i solid dokumentation og på omfattende vis tage højde for de komplekse drivkræfter til produktivitet, der til en vis grad er medlemsstatsspecifikke. Det er grunden til, at de fem formænds rapport om gennemførelse af Europas Økonomiske og Monetære Union² indeholdt henstillinger til, at hver enkelt medlemsstat i euroområdet opretter en institution med ansvar for at spore den økonomiske konkurrenceevne og komme med politiske anbefalinger på området. Målet med disse institutioner er at fremme og støtte gennemførelsen af strukturreformer ved at skabe et solidt analytisk grundlag og tilvejebringe information til brug for offentlige debatter. Regeringerne i medlemsstaterne kan drage fordel af den dokumentation, de pågældende institutioner genererer, for at opnå den politiske og offentlige støtte til de nødvendige reformer.

Rådet vedtog på baggrund af et forslag fra Kommissionen i september 2016 en henstilling, der opfordrede medlemsstaterne i euroområdet til at nedsætte nationale produktivitetsråd inden marts 2018.³ Henstillingen retter sig til medlemsstaterne i

¹ Europa-Kommissionen (2018) "Årlig vækstundersøgelse 2019: For et stærkere Europa i en tid med global usikkerhed", COM(2018)770.

² Europa-Kommissionen (2015). De fem formænds rapport: Gennemførelse af Europas Økonomiske og Monetære Union.

³ Rådets henstilling af 20. september 2016 om oprettelse af nationale produktivitetsråd. EUT C 349 af 24.9 2016, s. 1.

euroområdet, men medlemsstaterne uden for euroområdet blev også opfordret til at identificere eller etablere lignende institutioner. Produktivitetsrådene skal være objektive, neutrale og uafhængige institutioner, hvad angår analyse og indhold, der kan anvendes i en undersøgelse af de produktivetsmæssige udfordringer, samtidig med at de skal bidrage til evidensbaseret politikudformning. Den enkelte medlemsstat kan med udgangspunkt i fælles kendetegn og opgaver for disse råd beslutte, hvordan deres specifikke produktivetsråd skal nedsættes.

I Rådets henstilling opfordres Kommissionen endvidere til at udarbejde en statusrapport vedrørende rådernes gennemførelse og egnethed inden den 20. marts 2019. Denne rapport opfylder dette mandat. Rapporten er baseret på besvarelserne af en rundspørge, som Kommissionens tjenestegrene i december 2018 sendte til de udpegede produktivetsråd og medlemmer af Udvalget for Økonomisk Politik. Den giver et overblik over tendenserne i EU og euroområdet, hvad angår produktiviteten og konkurrenceevnen, den beskriver status for produktivetsrådenes opbygning pr. ultimo 2018 og sammenfatter produktivetsrådenes samarbejde samt Kommissionens rolle. Rapporten indeholder navnlig følgende konstateringer:

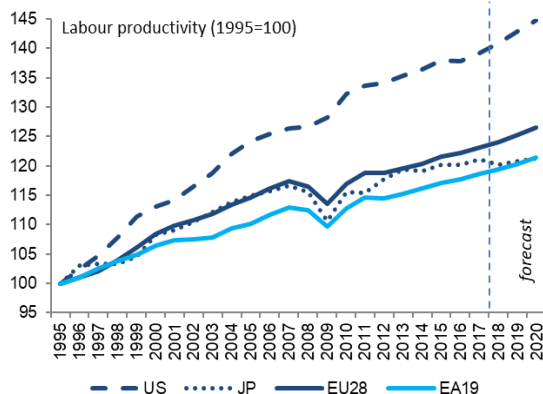
- **Der er allerede nedsat nationale produktivetsråd i de fleste medlemsstater i euroområdet, og antallet af råd stiger stødt.** Ti medlemsstater i euroområdet har nedsat deres eget produktivetsråd (Belgien, Cypern, Finland, Frankrig, Irland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Portugal og Slovenien). De resterende medlemsstater i euroområdet har bekræftet, at de har planer om at nedsætte produktivetsråd, og nogle af dem har allerede gjort betydelige fremskridt i denne henseende (Grækenland, Malta og Slovakiet). Derudover har tre medlemsstater uden for euroområdet identificeret eller etableret lignende institutioner (Danmark, Rumænien og Ungarn).
- **Medlemsstaterne har valgt vidt forskellige konstruktioner, hvilket i høj grad afspejler de landespecifikke forhold.** Udformningen af de udpegede produktivetsråd opfylder i vid udstrækning kravene i Rådets henstilling. I flere tilfælde er nogle af kravene dog ikke udtrykkeligt indarbejdet i den nationale lovgivning. Dette gælder eksempelvis bestemmelserne til sikring af funktionel autonomi og passende adgang til oplysninger. Nogle af produktivetsrådenes mandat er endvidere tidsbegrænset. Det er dog stadig uklart, hvorvidt disse faktorer har indflydelse på de pågældende produktivetsråds resultater, da mange af rådene er forholdsvis nye, og det tager tid at skabe resultater.
- **Det er positivt at se, at nogle af produktivetsrådene bidrager aktivt til de nationale drøftelser vedrørende produktivetsmæssige udfordringer.** Typisk har de produktivetsråd, der tager udgangspunkt i eksisterende institutioner, vist sig at være de mest succesfulde på området. Flere råd har allerede offentliggjort deres årsrapporter og deltaget aktivt i produktivetsdebatten, herunder ved at afholde arrangementer, konferencer, workshoper og ved at offentliggøre rapporter.
- **Kommissionen har etableret et netværk for produktivetsråd, der skal lette udvekslingen af synspunkter, praksis og erfaringer samt øge deres inddragelse**

af euroområdet og EU-dimensionen. Kommissionen anser produktivetsrådene som værende vigtige samarbejdspartnere og agenter for opbygningen af nationalt ejerskab af reformerne. Kommissionen vil regelmæssigt udveksle synspunkter med alle deltagende produktivetsråd, bl.a. i forbindelse med det europæiske semesters undersøgelsesmissioner til medlemsstaterne.

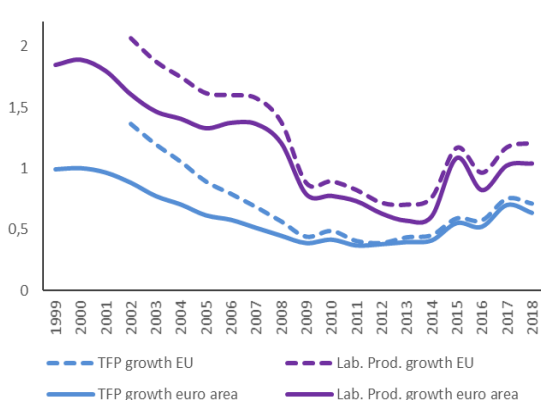
2. PRODUKTIVITET OG KONKURRENCEEVNE I EU OG EUROOMRÅDET

Væksten i arbejdsproduktiviteten i EU og andre fremskredne økonomier var nedadgående længe før krisen. De fleste af de fremskredne økonomier blev berørt heraf, og de seneste to årtier har der været en større forskel på produktiviteten i EU og USA (graf 1). På det seneste er udviklingen vendt, men både væksten i arbejdsproduktiviteten og den samlede faktorproduktivitet i EU og euroområdet ligger stadig under niveauet før krisen (graf 2). Derudover afspejler de seneste forbedringer ikke de betydelige forskelle mellem medlemsstaterne.⁴ Forskelle i væksten af arbejdsproduktivitet i Europa skyldes bl.a. indhentningsprocessen i nogle af medlemsstaterne. Lande, der til at starte med tegnede sig for en lavere arbejdsproduktivitet, har gennemsnitligt haft en større vækst i produktiviteten siden 1995 (graf 3).

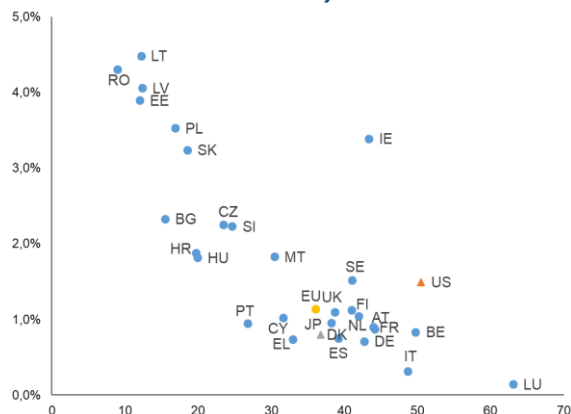
Graf 1: Arbejdsproduktivitet i euroområdet og EU28 sammenlignet med USA og Japan

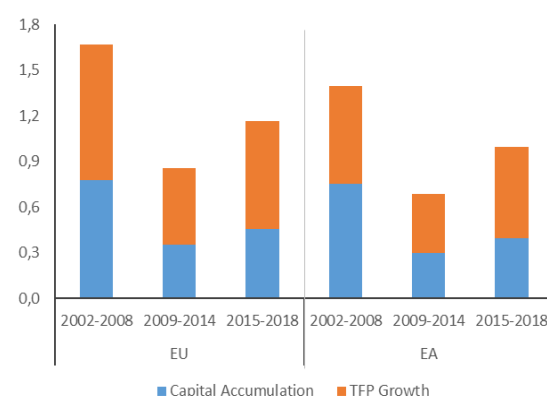
Graf 2: Vækst i arbejdsproduktivitet og samlet faktorproduktivitet

Graf 3: Arbejdsproduktivitet i 1995 (hor. akse) og gennemsnitlig produktivetsvækst 1995-2017 (vert. akse)

Graf 4: Bidrag til væksten i arbejdsproduktivitet

⁴ Produktivetsvæksten lå eksempelvis på mellem -0,4 % i Luxembourg og 4,3 % i Polen i 2018.

Kilde: AMECO. Bemærk: I graf 3 er arbejdsproduktiviteten i 1995 målt i købekraftsstandarder.

Drivkraften bag vækst i arbejdsproduktiviteten omfatter indtægtsskabende investeringer og teknologiske fremskridt, som dog begge stadig ligger på et forholdsvis lavt niveau (graf 4). Under krisen var der nedgang i den teknologiske udvikling i EU – målt i vækst i den samlede faktorproduktivitet – og er endnu ikke nået op på niveauet før krisen igen. Der var også færre investeringer under den globale økonomiske og finansielle krise og de er stadig ikke på det forventede niveau. En afgørende politisk indsats på EU-plan (f.eks. via investeringsplanen for Europa) og på nationalt plan har bidraget til et betydeligt løft af investeringsniveauet. Det ligger dog fortsat under niveauet før krisen.

Der er nedgang i produktivitetsvæksten, mens forskellen mellem de førende og mindre effektive virksomheders udnyttelse af de teknologiske fremskridt er blevet større.⁵ Den øgede forskel mellem de mest effektive virksomheders produktivitetsniveau på markedet og de mindst produktive virksomheder viser først og fremmest, at virksomhederne med de bedste resultater drager størst nytte af de teknologiske fremskridt, og at netop disse har fået en endnu mere fordelagtig position på markedet. Det er i modsætning hertil ikke lykkedes de mindst effektive virksomheder at omstille sig til de nyere teknologier, hvorfor de mister terræn. Dette fænomen har også sociale konsekvenser, idet en større spredning på produktivitetssiden blandt virksomhederne kan medføre større lønspredning på tværs af økonomien, hvilket øger indkomstuligheden.

Makroøkonomiske, institutionelle og lovgivningsmæssige betingelser påvirker produktivitetsvæksten og konkurrenceevnen. Disse betingelser omfatter: i) bæredygtig innovation og bedre uddannelsesniveauer, ii) velfungerende arbejds- og produktmarkeder, iii) adgang til finansiering og effektive insolvensrammer samt iv) et gunstigt erhvervsklima. I en række medlemsstater har en del faktorer haft afgørende betydning for vækstafmatningen i produktiviteten, herunder en afmatning ved indførelsen af nye teknologier, konkurrenceforvridende reguleringer på produktmarkedet og et dårligt fungerende arbejdsmarked.^{6 7}

Øget produktivitetsvækst kræver målrettede og evidensbaserede politikker. Der er behov for en politisk indsats på nationalt plan og EU-plan for at kunne håndtere udfordringerne i forbindelse med produktivitetsvæksten. De nationale reformer bør sigte mod en øget vækst i produktiviteten og bør omfatte målrettede foranstaltninger til fremme af investeringsniveauet, kompetenceudviklingen samt et styrket og bedre samspil mellem uddannelsessystemer og erhvervslivet. Derudover bør medlemsstaterne tage et kollektivt og individuelt ansvar for det indre marked med henblik på at udnytte dets fulde potentiale. Debatten vedrørende de produktivitetsmæssige politikker og strukturreformerne bør tage udgangspunkt i tilstrækkelige oplysninger med henblik på korrekt identificering af udfordringerne og

⁵ OECD (2017), "The great divergence(s)", OECD Science, Technology and Innovation Policy Papers No. 39.

⁶ Anzoategui, Comin, Gertler og Martinez (2015), "Endogenous Technology Adoption and R&D as Sources of Business Cycle Persistence", NBER, Working Paper No. 22005.

⁷ Cetto, Fernald, Mojona (2016), "The pre-Great Recession slowdown in productivity", Federal Reserve Bank of San Francisco, Working Paper 2016-08.

politikernes mulige virkning. Produktivitetsrådene kan derfor bidrage til en evidensbaseret debat og udveksle god praksis med deres analytiske og uafhængige arbejde.

De produktivitetsfremmende politikker behandles inden for rammerne af det europæiske semester. Til en vis grad er udfordringerne, hvad angår produktivitetsvæksten, landespecifikke, og der findes ikke en universel politisk rettesnor, der passer på dem alle. I 2018 modtog de fleste medlemsstater en landespecifik henstilling om politiske foranstaltninger på et område, der er relateret til produktivitet. På samme måde indeholdt henstillingen vedrørende euroområdet 2018 også en opfordring til medlemsstaterne i euroområdet om at prioritere de reformer, der øger produktiviteten og vækstpotentialet.

3. STATUS FOR NEDSÆTTELSEN AF NATIONALE PRODUKTIVITETSRÅD I ULTIMO 2018

Ti medlemsstater i euroområdet og tre medlemsstater uden for euroområdet har nedsat nationale produktivitetsråd.⁸ Medlemsstaterne i euroområdet omfatter Belgien, Cypern, Finland, Frankrig, Irland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Portugal og Slovenien, mens de tre medlemsstater uden for euroområdet er Danmark, Ungarn og Rumænien. De resterende ni medlemsstater i euroområdet (Østrig, Tyskland, Grækenland, Estland, Spanien, Italien, Letland, Malta og Slovakiet) har meddelt, at de har planer om at nedsætte råd, og i Grækenland, Malta og Slovakiet er disse planer på et fremskredent stadie.⁹

Ud over Kroatien har de fem andre medlemsstater uden for euroområdet (Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Polen, Sverige og Det Forenede Kongerige) **besluttet ikke at nedsætte et produktivitetsråd.** I de fleste tilfælde begrundes deres beslutning med det forhold, at de allerede råder over institutioner, der udfører nogle af eller alle de opgaver, der er anført i Rådets henstilling.

Der er inden for den seneste tid blevet udpeget et stort antal eksisterende produktivitetsråd. Derfor er det for tidligt at give en omfattende vurdering af deres effekt. På den baggrund vil der i dette afsnit blive set på produktivitetsrådenes vigtigste kendetegn, navnlig i forhold til kravene i Rådets henstilling (dvs. de opgaver, rådene skal varetage, den høje grad af funktionel autonomi og evnen til at udarbejde objektive analyser af høj kvalitet).

3.1. De nedsatte nationale produktivitetsråds institutionelle opbygning

De fleste af produktivitetsrådene drager til en vis grad fordel af de eksisterende institutioner. Syv medlemsstater (Danmark, Irland, Litauen, Nederlandene, Portugal, Rumænien og Slovenien) har udpeget eksisterende institutioner som produktivitetsråd og udvidet deres mandat, så de

⁸ Den retlige integrering af produktivitetsrådene synes at være gennemført i disse medlemsstater. I nogle tilfælde skal der dog træffes yderligere foranstaltninger. Produktivitetsrådenes interne bestemmelser skal eksempelvis vedtages i Finland og Luxembourg. Derudover mangler den formelle udnævnelse af medlemmer til produktivitetsrådene i Belgien og Luxembourg.

⁹ Ministerbeslutningen om udpegning af KEPE som nationalt produktivitetsråd er navnlig planlagt til offentliggørelse i statstidende i første halvår af 2019. Slovakiet har udpeget instituttet for strategi og analyse som sekretariat for produktivitetsrådet. Malta har opfordret rådet for økonomisk og social udvikling til at varetage produktivitetsrådets opgaver. I begge tilfælde mangler de nødvendige lovbestemmelser til produktivitetsrådets lovmæssige nedsættelse dog at blive vedtaget.

kan udføre de planlagte opgaver. De resterende seks medlemsstater har oprettet nye organer (Belgien, Cypern, Finland, Frankrig, Ungarn og Luxembourg), som typisk understøttes af en eksisterende konstruktion, f.eks. et ministerium eller forskningsinstitut (se tabel 1 for yderligere detaljer).

Tabel 1: eksisterende produktivitetsråd og oprettelsesdato

	Navn på produktivitetsråd	Oprettelsesdato	Kendetegn
BE	Nationalt produktivitetsråd (<i>Nationale Raad voor de Productiviteit/ Conseil National de la Productivité</i>)	November 2018	Ny institution
CY	Cyperns råd for økonomi og konkurrenceevne	Juni 2018	Ny institution
DK	De Økonomiske Råd	Februar 2017	Baseret på eksisterende institution
FI	Finsk produktivitetsråd (<i>Tuottavuuslautakunta</i>)	Oktober 2018	Ny institution
FR	Nationalt produktivitetsråd (<i>Conseil National de la Productivité</i>)	Juni 2018	Ny institution
HU	Nationalt råd for konkurrenceevne	Oktober 2016	Ny institution
IE	Nationalt råd for konkurrenceevne	Marts 2018	Baseret på eksisterende institution
LT	Ministerium for økonomi og innovation	Fjerde kvartal 2017	Baseret på eksisterende institution
LU	Nationalt produktivitetsråd (<i>Conseil National de la Productivité</i>)	September 2018	Ny institution
NL	CPB Nederlandenes kontor for analyse af økonomiske politikker (<i>Centraal Planbureau</i>)	April 2017	Baseret på eksisterende institution
PT	Produktivitetsråd (<i>Conselho para a Produtividade</i>)	Marts 2018	Baseret på eksisterende institution
RO	Råd for økonomisk programmering inden for rammerne af den nationale kommission for strategi og prognoser	August 2018	Baseret på eksisterende institution
SI	Institut for makroøkonomisk analyse og udvikling (<i>Urad RS za makroekonomske analize in razvoj</i>)	April 2018	Baseret på eksisterende institution

Kilde: Baseret på besvarelserne af en rundspørge, som Kommissionens tjenestegrene i december 2018 sendte til de udpegede råd og medlemmer af Udvalget for Økonomisk Politik.

Alle produktivitetsråd har tidsubegrænsede mandater med undtagelse af rådene i Portugal og Cypern. Produktivitetsrådene i Portugal og Cypern er blevet udpeget for perioder på henholdsvis to og tre år og ophæves, medmindre perioderne forlænges. I henhold til Rådets henstilling bør produktivitetsrådene varetage deres aktiviteter løbende.

I forhold til den organisatoriske opbygning har medlemsstaterne navnlig valgt to modeller:

- Ved den første model består rådet af flere medlemmer, der udvælges fra den akademiske verden, erhvervsorganisationer, fagforeninger, den offentlige administration og/eller andre statslige organer og ledes af en formand eller præsident (Belgien, Cypern, Danmark, Finland, Frankrig, Ungarn,¹⁰ Irland, Luxembourg og

¹⁰ I Ungarn er finansministeren formand for produktivitetsrådet.

Rumænien). Medlemsantallet svinger mellem fire (i Finland og Danmark) og 16 (Irland). Alle medlemmer er ulønnede (med undtagelse af Danmark). De kompenseres dog eventuelt for deres mødedeltagelse. Rådet får teknisk bistand og/eller sekretariatsbistand fra den offentlige administration (Finland, Irland, Ungarn og Cypern), en anden statslig institution end den offentlige administration (Luxembourg, Frankrig og Rumænien) eller en gruppe af eksperter som er udpeget til opgaven (Belgien og Danmark).

- Alternativt overdrages produktivitetsrådets opgaver til et organ såsom et forskningsinstitut (Nederlandene og Slovenien) eller et ministerium (Portugal), der ledes af en lønnet direktør eller formand, der arbejder fuldtid med eget personale.¹¹

3.2. Funktionel autonomi

Produktivitetsrådene er afhængige af en funktionel autonomi for at fremstå som troværdige aktører og bidrage til den nationale debat. Uafhængige økonomiske analyser af høj kvalitet af de politiske udfordringer kan øge gennemsigtigheden og styrke den politiske dialog mellem medlemsstaterne. Det anføres således som væsentligt i Rådets henstilling, at produktivitetsrådene har funktionel autonomi over for de offentlige myndigheder, der har ansvaret for udformningen og gennemførelsen af politikker på produktivits- og konkurrenceevneområdet i den pågældende medlemsstat. Dette element er af afgørende betydning, idet produktivitetsrådene generelt bygger på regeringskonstruktioner og -ressourcer og står over for udfordringer i forbindelse med deres etablering som upartiske institutioner.

I nogle få tilfælde er den funktionelle autonomi sikret lovgivningsmæssigt. I Belgien, Finland, Luxembourg, Nederlandene og Slovenien er rådernes funktionelle autonomi udtrykkeligt fastlagt i bestemmelserne om nedsættelse af produktivitetsråd.

Alle produktivitetsråd har forklaret, at de selv træffer beslutninger vedrørende deres arbejdsprogram. Derudover synes deres undersøgelser ikke at være forbundet med et krav om godkendelse på politisk niveau (eller en anden form for ekstern godkendelsesprocedure) forud for offentliggørelsen heraf. Indgår produktivitetsrådene dog i en ministeriel kontekst, uden at der findes bestemmelser, der understøtter deres funktionelle autonomi (Portugal og Litauen), er det sandsynligt, at godkendelsen af årsrapporten følger ministeriets almindelige godkendelsesprocedurer. Under alle omstændigheder viser produktivitetsrådenes reelle resultater i forhold til at tilvejebringe uafhængige og relevante analyser og kommunikere resultaterne ud på en gennemsigtig og afbalanceret måde, hvorvidt kravet i Rådets henstilling om høj funktionel autonomi er opfyldt.

Produktivitetsrådene bør endvidere have adgang til de oplysninger, der er nødvendige for, at de kan udøve deres mandat. Tre medlemsstater (Belgien, Luxembourg og Rumænien) sikrer ved hjælp af lovbestemmelser rådets adgang til oplysninger. Andre produktivitetsråd har planer om at aftale et memorandum med medlemsstatens statistikkontor

¹¹ Produktivitetsrådet i Litauen er ret enestående, da det består af to fuldtidsanalytikere, der sidder i afdelingen for økonomisk politik under det litauiske ministerium for økonomi og innovation.

det pågældende sted for at sikre adgang til oplysninger (Finland). I de fleste tilfælde findes der ikke sådanne lovbestemmelser. Alligevel mener rådene selv at have tilstrækkelig adgang til data og oplysninger.

Den funktionelle autonomi kan endvidere styrkes ved, at rådets medlemmers/ledelses opfylder passende kriterier for støtteberettigelse. Formålet med dette er at sikre, at produktivitetsrådets resultater er uafhængige og af en vis kvalitet. Kriterierne kan omfatte akademiske kvalifikationer (Nederlandene og Slovenien), ekspertise på det pågældende område (Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Ungarn, Nederlandene og Rumænien), kriterier med henblik på at undgå interessekonflikter (Belgien og Danmark) og sikring af en ligelig repræsentation af interesser (Irland).

3.3. Opgaver

De udpegede produktivitetsråds tildelte opgaver er i vid udstrækning i overensstemmelse med Rådets henstilling. Produktivitetsrådene har mandat til at udføre to hovedopgaver: i) diagnosticering og analyse af tendenser inden for produktivitet og konkurrenceevne i deres pågældende medlemsstater og ii) en uafhængig analyse af de politiske udfordringer på produktivits- og konkurrenceevneområdet. Det mandat, der deles af alle produktivitetsrådene, vedrører endvidere i henhold til punkt seks i Rådets henstilling offentliggørelsen af en årsrapport. Dette gælder dog ikke for det ungarske råd. Efter årsrapporternes offentliggørelse, som er produktivitetsrådenes vigtigste redskab til fremme af produktivitsdebatten, har de fleste råd planlagt at organisere opsøgende aktiviteter såsom arrangementer og workshops.

Nogle nationale produktivitetsråds mandater er af særlig karakter. Det belgiske produktivitetsråds mandat omfatter eksempelvis en undersøgelse af effekten og gennemførelsen af de europæiske institutioners henstillinger på produktivits- og konkurrenceevneområdet. I Frankrig og Litauen agter produktivitetsrådene at medtage henstillinger i deres årsrapporter, mens det irske råd eventuelt også offentliggør andre rapporter end årsrapporten med henstillinger vedrørende de foranstaltninger, der skal træffes for at forbedre konkurrenceevnen. Cyperns produktivitetsråd har fået til opgave at indlede en dialog med interesser inden for de vigtigste spørgsmål på konkurrenceevne- og produktivitsområdet.

3.4. Kapacitet til at udarbejde afbalancerede analyser af høj kvalitet

En vigtig del af produktivitetsrådenes arbejde går ud på at udarbejde økonomiske og statistiske analyser til at oplyse den offentlige debat vedrørende produktivitsfremmende politikker. Ifølge besvarelsene af Kommissionens rundspørge, har produktivitetsrådene kapacitet til selv, eller gennem støtteinstitutioner, at udarbejde undersøgelser.

De produktivitetsråd, der tager udgangspunkt i eksisterende institutioner, kan generelt basere deres analyser af høj kvalitet på egne resultater og har allerede undersøgt de produktivitsrelaterede spørgsmål inden for rammerne af deres funktion som produktivitsråd

(Danmark, Irland, Nederlandene, Portugal og Slovenien). I Irland og Danmark har rådene allerede offentliggjort deres årsrapporter, og andre er på vej. Som eksempel på en anden relevant analyse kan nævnes det irske råds offentliggørelse af "Competitiveness Scorecard" (opgørelse over konkurrenceevnen) i 2018 for at sammenligne Irlands konkurrenceevne med en række udvalgte lande. Produktivitetsrådet i Nederlandene har også udarbejdet undersøgelser bl.a. vedrørende produktivitetsforskelle mellem virksomheder og udbyttet af videregående uddannelse. Nogle af produktivitetsrådenes medlemmer er meget anerkendte akademikere, hvilket burde sikre analysernes kvalitet og relevans og styrke resultaternes troværdighed. Derudover kan de fleste af produktivitetsrådene også bestille undersøgelser, der er udført af tredjeparter.

Produktivitetsrådene kan høre relevante interessenter – men bør forholde sig upartisk – for at sikre en ligelig repræsentation af forskellige synspunkter. I henhold til Rådets henstilling bør produktivitetsrådene navnlig ikke udelukkende eller overvejende formidle en bestemt interessentgruppes synspunkter og interesser. I Irland og Ungarn er fagforeningerne og erhvervsorganisationerne direkte repræsenteret i produktivitetsrådene. Alle andre råd har meddelt, at de enten hører interessenter formelt (Belgien, Cypern, Frankrig, Litauen, Luxembourg og Rumænien) eller uformelt (Danmark, Finland, Nederlandene, Portugal og Slovenien).

4. SAMARBEJDE MELLEM DE NATIONALE PRODUKTIVITETSRÅD OG KOMMISSIONENS ROLLE

Navnlig i euroområdet giver den grænseoverskridende karakter af udfordringerne på produktivitetssområdet anledning til et samarbejde mellem produktivitetsrådene. I denne kontekst indeholdt de fem formænds rapport en opfordring til at oprette et system for produktivitetsråd i euroområdet, der samler de nationale organer og Kommissionen.

De nedsatte produktivitetsråd er begyndt at udveksle synspunkter vedrørende produktivitetssmæssige spørgsmål og praksisser. Kommissionen har siden 2017 afholdt en række arrangementer (workshopper og konferencer) med henblik på at oprette et netværk for produktivitetsråd. Netværket er oprettet med støtte fra Kommissionen og har til formål at understøtte samarbejdet mellem de nationale produktivitetsråd ved at bistå dem i udvekslingen af synspunkter og god praksis og fremme drøftelser vedrørende produktivitet og konkurrenceevne i medlemsstaterne samtidig med at der tages højde for euroområde- og EU-dimensionerne. Der er planer om to møder årligt foruden en løbende udveksling af synspunkter ved hjælp af en virtuel netværksapplikation. Endelig sikrer Kommissionen et velfungerende samarbejde og komplementaritet med det globale produktivetsforum, Global Forum on Productivity, under Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling.

Der er mulighed for at udnytte produktivitetsrådenes uafhængige ekspertise i relation til det europæiske semester og proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer. De undersøgelser og analyser, der er udarbejdet af de eksisterende og anerkendte institutioner, der blev udpeget som produktivitetsråd, er i høj grad blevet udnyttet i forbindelse med det europæiske semester. Som anført i Rådets henstilling vil Kommissionen regelmæssigt

udveksle synspunkter med alle deltagende produktivitetsråd, herunder i forbindelse med undersøgelsesmissioner.

5. KONKLUSIONER

Denne rapport udgør en indledende vurdering af de udpegede produktivitetsråds formelle kendetegn. Rapporten er et svar på opfordringen til Kommissionen i Rådets henstilling om at udarbejde en statusrapport vedrørende dens gennemførelse og egnethed. Medlemsstaternes oplysninger giver ikke anledning til en revision af Rådets henstilling på nuværende tidspunkt.

Det er positivt, at størstedelen af medlemsstaterne i euroområdet har nedsat nationale produktivitetsråd, og at de resterende medlemsstater agter at gøre det samme inden for den nærmeste fremtid. Produktivitetsrådene har et stort potentiale i forhold til at komme med input til drøftelserne om politikker til fremme af produktivitet og konkurrenceevne og forbedre deres gennemførelse via et øget nationalt ejerskab af reformdagsordenen. Produktivitetsrådenes arbejde kan helt konkret hjælpe de nødvendige reformer på vej, der har til formål at forbedre konvergens og modstandsdygtigheden i euroområdet og dermed supplere den forvaltningsmæssige struktur.

De medlemsstater, der endnu ikke har udpeget deres nationale produktivitetsråd, bør afslutte denne procedure hurtigst muligt. I mange lande i Europa og resten af verden har institutionerne vist deres værd. De udpegede produktivitetsråd er i nogle medlemsstater organer med et etableret ry og dokumenteret indflydelse på den nationale produktivitsdebat. I andre medlemsstater mangler produktivitetsrådene stadig at fastlægge deres profil. I lyset af de produktivitetsmæssige udfordringer i Europa forventes produktivitetsrådene at bidrage til udviklingen af et ejerskab af den politiske indsats til fremme af produktivitet på nationalt plan, i euroområdet og på EU-plan. Dette ejerskab er også relevant i lyset af Kommissionens foreslåede reformstøtteprogram¹² i forbindelse med den flerårige finansielle ramme.

Det er stadig for tidligt at sige noget endegyldigt om de nationale produktivitetsråds effektivitet. I mange tilfælde er der tale om nyligt formelt udpegede institutioner, og deres fulde effekt er fortsat uklar. Derfor bliver der inden for det første år efter, at den næste Kommission tiltræder, udarbejdet endnu en vurdering vedrørende de vigtigste tendenser og yderligere analyser af rådernes kendetegn og arbejde.

¹² Se COM(2018) 391 final om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af det europæiske reformstøtteprogram.